

Lietuvos Respublikos Seimo aplinkos apsaugos komitetui 2021 m. balandžio 12 d. 21-060VK

DĖL PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. IX-517 2, 4, 4(2), 7, 10, 11(2) STRAIPSNIŲ IR 2 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO.

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) vienijama didelės dalies Lietuvos gamintojų ir importuotojų, teikia savo pastabas dėl numatomo svarstyti Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4(2), 7, 10, 11(2) straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto (projekto Nr. XIVP-172). Įstatymo projekto svarstymo Aplinkos apsaugos komitete data – 2021-04-14.

Pirma, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4(2), 7, 10, 11(2) straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektui, kurį Seimui pateikė Vyriausybė (parengė Aplinkos ministerija), **pastabų neturime ir jam iš esmės pritariame.**

Antra, norime išsakyti savo poziciją ir pastabas dėl Seimo narių pateiktų pasiūlymų šiam projektui.

- (a) Dėl 2021-02-03 pasiūlymo, kurį pasirašė Seimo nariai Aistė Gedvilienė, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Monika Navickienė, Paulė Kuzmickienė, Vytautas Kernagis, Justinas Urbanavičius, Aidas Gedvilas, Ieva Kačinskaitė-Urbonienė**

Šiam pasiūlymui nepritariame. Tokios pataisos nesprenžia problemos dėl užduočių vykdymo. Manome, kad teikiamuose siūlymuose atsispindi savivaldybių noras gauti daugiau svertų sprendžiant problemas dėl laiku neišvežamų konteinerių, tačiau norime atkreipti dėmesį, kad reikia ne tik laiku išvežti, bet ir surinkti reikiamą kiekį pakuočių iš komunalinio srauto.

Pataisose ydingai nustatomos subjektų teisės ir pareigos. Savivaldybei atiduodami didesni svertai veikti surenkant pakuočių atliekas, tačiau nenustatyta jokia atsakomybė, jei ji veiks netinkamai ir dėl to nebus vykdomos pakuočių sutvarkymo užduotys. Ar dėl savivaldybės ir atliekų tvarkytojo aplaidaus veikimo turės atsakyti organizacijos ir jos nariai – gamintojai ir importuotojai? Toks reglamentavimas išimtinai naudingas atliekų tvarkytojams, nes sudaro prielaidas be jokios organizacijų kontrolės teikti jai sąskaitas už neaišku kaip surinktas pakuočių atliekas.

- (b) Dėl 2021-04-06 pasiūlymo, kurį pasirašė Seimo narys Andrius Palionis**

Šiam pasiūlymui nepritariame. Teikiamas siūlymas nesprenžia dabar egzistuojančių problemų, priešingai, pasiūlymas jas tik paaštrina. Siūlymas numatyti vienpusę atsakomybę būtų nesąžiningas gamintojų ir importuotojų atžvilgiu. Siūloma numatyti prievolių užtikrinimą tik iš organizacijų pusės, tačiau jokios atsakomybės nenumatoma atliekų tvarkytojams (surinkėjams), jei šie nevykdytų savo sutartinės prievolės ir dėl to gamintojai ir importuotojai patirtų nuostolių (nors jie visas savo prievoles ir būtų įvykdę). Akivaizdu, kad toks vienašališkos atsakomybės numatymas naudingas atliekų tvarkytojams, kuriems bus sudarytos sąlygos teikti sąskaitas organizacijoms neprisiimant jokios atsakomybės.

(c) Dėl 2021-04-07 pasiūlymo, kurį pasirašė Seimo nariai Aistė Gedvilienė ir Simonas Gentvilas.

Šiam pasiūlymui pritariame iš dalies. Dalis siūlomų pataisų prisideda prie efektyvesnio organizacijų valdymo (siūlymas, kad 10 procentų visų Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų vienkartinį pakuočių tiekiantys gamintojai ir importuotojai organizacijoje turėtų dalyvio (dalininko) teises). Išlieka nežinomu numatytas *Būtinųjų reikalavimų paslaugos teikimui ir Būtinųjų reikalavimų pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir finansavimo sutarties sąlygoms*, kuriuos tvirtinti turėtų aplinkos ministras, turinys. Nuo minėtų būtinųjų reikalavimų paslaugos teikimui priklauso ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo lygis bei pakuočių atliekų tvarkymo kainos. Kadangi gamintojai ir importuotojai turi pareigas ir vykdyti pakuočių atliekų tvarkymo užduotis, ir apmokėti pakuočių atliekų tvarkymo kainas, manome, kad būtina palikti galimybę gamintojams importuotojams dalyvauti būtinųjų reikalavimų nustatymo/derinimo procese.

Kelia susirūpinimą numatoma pareiga organizacijoms pateikti banko garantiją ar laidavimo draudimo sutartį, įrodančią, kad bus finansuojamas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymas (¼ metinio sutvarkymo biudžeto). Aiškinamuosiuose raštuose neužsimenama, kokią problemą ir kokio masto mėginama spręsti tokiais pakeitimais. Tikimės, kad papildomų 6,5 milijonų eurų (tai yra ¼ metinio sutvarkymo biudžeto) išaldymas tokioms garantijoms turėtų būti labiau argumentuotas. Tuo pačiu manome, kad atsakomybė turėtų būti nustatyta visoms šalims. Tokios atsakomybės įtvirtinimui organizacijoms pritarėme tik tuo atveju jei įstatyme būtų nustatyta atsakomybė kaltiems subjektams (savivaldybei arba atliekų tvarkytojui) atlyginti žalą, jei jie nevykdo teisės aktuose arba sutartyse numatytų įsipareigojimų.

Trečia, Siūlome šiuos Seimo narių registruotus siūlymus arba svarstomus įstatymo projektus papildyti šiomis formuluotėmis:

- a) Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 2 punktą papildyti dviem paskutiniais sakiniais: *Jei savivaldybės (arba savivaldybės pavedimu - komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui) Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinktas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų surinkėjas neįvykdo sutartinių įsipareigojimų (nesurenka nustatyto kiekio pakuočių atliekų), tai jis privalo atlyginti visus dėl to organizacijų patirtus nuostolius (įskaitant ir organizacijos pavedimų davėjų dėl to mokėtinus mokesčius už aplinkos teršimą). Jei savivaldybė per nustatytus terminus neparenka komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų surinkėjo, tai ji privalo atlyginti visus dėl to organizacijų patirtus nuostolius (įskaitant ir organizacijos pavedimų davėjų dėl to mokėtinus mokesčius už aplinkos teršimą).*
- b) Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 4 dalies 3 punktą papildyti paskutiniu sakiniu: *Jei Organizacijos parinktas atliekų tvarkytojas dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų, rūšiuojamojo surinkimo būdu surinktų savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, paruošimo naudoti, įskaitant pradinį apdorojimą, neįvykdo sutartinių įsipareigojimų (nesutvarko nustatyto kiekio pakuočių atliekų), tai jis privalo atlyginti visus dėl to organizacijų patirtus nuostolius (įskaitant ir organizacijos pavedimų davėjų dėl to mokėtinus mokesčius už aplinkos teršimą).*

Tokie pakeitimai leis ateityje išvengti garsiosios „Metrail“ istorijos pasikartojimo, kuomet gamintojai bei jų organizacijos įvykdė visas įstatyme numatytas pareigas, tačiau dėl atliekų tvarkytojo nusikalstamos veikos yra verčiami sumokėti 30 milijonų dydžio mokesčius. **Toks abipusės atsakomybės nustatymas yra vienodai sąžiningas visiems subjektams.**

Apibendrinant visus teikiamus siūlymus galima teigti, kad jais bandoma spręsti tik vieną klausimą – pakuočių konteinerių savalaikį išvežimą. Tuo suinteresuotos savivaldybės. Siūlymuose visai neatkreipiamas dėmesys į tai, kad reikia ne tik laiku išvežti, bet ir surinkti atitinkamą kiekį pakuočių atliekų. Būtent kiekio klausimu savivaldybės nėra suinteresuotos.

2020-04-07 Lietuvos verslo konfederacija Aplinkos apsaugos komiteto nariams pateikė savo išsamius pasiūlymus dėl galimų pokyčių pakuočių atliekų tvarkymo sistemoje. Jei komiteto nariai manys, kad siūlymai pristatytini išsamiau arba žodžiu – esame pasirengę tai padaryti.

Taip pat maloniai prašome šiuo raštu pateiktas pastabas ir pasiūlymus įtraukti į 2021-04-14 Aplinkos apsaugos komiteto išvadą dėl Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo Nr. IX-517 2, 4, 4(2), 7, 10, 11(2) straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto svarstymo.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas

Vilius Kriauciūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, tel. nr. +370 5 212 1111